("జ్యోతి" మాసపత్రిక, జులై 1963)

అద్దం అబద్ధమాడింది

సీతాపతి మేడెక్కుతూ మెట్లు వంకర తిరిగినచోట ఆగాడు. అక్కడ నుంచి అతనికి కనపడ్డ దృశ్యం అతన్ని అడుగు ముందుకి వెయ్యనివ్వలేదు.

వెంటనే మొహం తిప్పుకున్నాడు, సీతాపతి కిందికి దిగి పోదామన్నట్టుగా మనిషి తిరిగాడు.

రమణమ్మా, అప్పారావూ ముందు విడిపడ్డారు. ఒకరి చేతుల్లోంచి వొకరు. తర్వాత ఒకరి మొహాలొకరు చూసుకున్నారు. నవ్వుతుందామని, ఇద్దరికీ అనిపించింది. కాని ఒకరూ నవ్వలేకపోయారు. ఒక్కక్షణం ఇద్దరికీ ఏమీ తోచక వెర్రిగ్గా చూసుకున్నారు. మాట రాలేదు, ఎవరికీను.

ఆఖరికి రమణమ్మే ముందు మాట్లాడింది.

'ఏం కావాలి నాన్నా? రా!—' అంటూ చకచకా తండ్రి నుంచున్నవేపు వెళ్ళింది.

'ఏం లేదులే అమ్మా'—అని అప్పటికప్పుడే ఐదారు మెట్లు దిగిపోయాడు సీతాపతి.

సీతాపతి వెళ్ళడం గమనించిన అప్పారావు మెట్ల చివరదాకా వొచ్చేసి 'వెళ్ళి కనుక్కో. ఏం కావాలో పాపం!" అన్నాడు.

'అబ్బా, నే వెళ్ళను' అంది రమణమ్మ సిగ్గుతో.

'ఏడిసినట్టుంది తెలివి. ఏమిటాసిగ్గు;-ఇంతలోనే ఏం కొంప మునిగింది? వెళ్ళు వెళ్ళు—"

'అయినా మీరు మరీనండి—పట్టపగలు ఆరుబైట. ఛీ-' అని సిగ్గుపడింది రమణమ్మ.

అప్పారావు. శృంగారంగా నవ్వాడు, తల గోక్కున్నట్లు నటించి 'ఓహో—పగలుకదూ, మరిచిపోయాను! సరేలే, చీకటిపడ్డాకే వస్తాను' అని చిరునవ్వుతో చకచకా మెట్లుదిగి వెళ్ళాడు.

సీతాపతి మెట్లగది అవతల స్తంభందగ్గిర ఏమీ తోచక నిలబడ్డాడు.

అప్పారావు రావడం, విసురుగా కింది గదిలోకి వెళ్ళి తల దువ్వు కోడం, చొక్కా మార్చుకోడం, చెప్పులు తొడుక్కుని బైటికి వెళ్ళిపోడం, క్రీగంట గమనిస్తూ నించున్నాడు సీతాపతి.

'ఇందులో ఎవరి తప్పు మాత్రం ఏముంది?' అనుకున్నాడు.

లేదు. ఇప్పుడు జరిగిందాల్లో ఎవరి తప్పూ లేదు.

రెండేళ్ళ గుడ్డుని తన చేతుల్లో వొదిలి-అ నాడు నరసమ్మ కన్ను మూసి నప్పుడే జరిగిపోయింది తప్పు....

లేని పోని బాధలు ఊహించుకొని, పచ్చని జీవితమూ, వెచ్చని వయసూ వొదిలి, రెండేళ్ళ పాపని అక్కగారు పార్వతమ్మ చేతుల్లో వొదిలి కొత్త బాధలు సృష్టించుకోకుండా, మిలట్రీలో చేరిపోకుండా ఆనాడు సరిదిద్దుకోవలసిన తప్పు అది.

ఇప్పుడనుకుంటే మాత్రం ఏం లాభం?

పన్నెండేళ్ళ సర్వీసు పూర్తి చేసుకొని. సందిటినిండా డబ్బూ ఆర్జించు కొని, తిరిగొచ్చిన వేళకి—

రవణమ్మ గుమ్మటంలా ఎదిగిపోయింది. ప్రభలా అలంకరించుకొని గుమ్మంలోనే ఎదురొస్తె.

చూసీ చూడగానే ఇది వాళ్ళమ్మా, ఇదేనా....అని ఓ లిప్త కంగారు పడ్డాడు.

ఎదిగొచ్చిన అమ్మాయినిచూస్తే కలిగిన ఆనందంతోబాటు ఎదురొచ్చిన సమస్యకూడా స్ఫురించి బెదురూ పడ్డాడు.

అయినా అతనికేం లేదా, పోదా?

ఉన్నఊళ్లో సొంత యిల్లూ, మొగుడు లేకపోబట్టి కాబోలు పదిమంది మొగాళ్ళ పెట్టుగా యిల్లూ పొలమూ దిద్దుకొస్తూ ఏడాదేడాదీ తమ్ముడు పంపిన డబ్బూ పొలంమీది డబ్బూ వడ్డీకే వేస్తూ లోటే లోటుగా వొప్పచెప్పిన విధ వక్కగారూ.

వీటన్నిటికీ తోడు ప్రాజ్ఞతతో జాగ్రతతో నిలవచేసి తనతో తెచ్చుకున్న ముల్లె—

చుట్టుపట్ల ఈ రేడు పూళ్ళల్లో ఆ రేడు లోకాల్లో 'సమానంలో యింత కంటే మెరుగులే' దనిపించే సంబంధం తెచ్చి కట్టేడు. కూతురికి ఏడాది గిరున తిరిగేసరికి,

ఎవరో అనడం, ముఖప్రీతి, అనవసరం, సీతాపతే అనుకున్నాడు తన మామగారు వరసమ్మకి చెయ్యని న్యాయం తను రమణమ్మకి చెయ్యగలిగాడని. రమణమ్మా అప్పారావూ ఈడేకాకుండా జోడున్నూ కావడం వాళ్ళిద్దరూ ఒకళ్ళని చూసుకుని ఒకళ్ళు తృప్తిపడిపోడంలో ఆకలీ, వేళా కూడా మరిచిపోవడం చూసుకుని—

'ఏ పిల్లకి ఏ తండ్రి చేశా డిలాగా?' అని గర్వమూ పడ్డాడు సీతాపతి. 'కార్య'మైన తరవాత తొలి సంక్రాంతిది.

'అచ్చటా, ముచ్చటా, అచ్చ టేం జరిగేను—కోడల్ని తీసుకుని తమరే మా యింటికి దయచెయ్యండి. మీ పండగ సంబరం మేమూ పంచుకుంటాం అన్నగారూ!' అని వియ్యపురాలు పొడిస్తే—

"మాకేం లోటు? డబ్బులేదనా, చేసేవాళ్లు లేరనా? ఆ మాట కొస్తే రమణమ్మకి పార్వతమ్మ చేసినట్టు ఏ పిల్లకి ఏ తల్లి చేసిందీ" అనుకొని అక్కసూ పంతమూ పట్టి.

అల్లుణ్ని తీసుకొచ్చాడు....

ఎక్కడా ఏదీ బెడిసకొట్టలేదు.

బెడిసి కొట్టకపోడవేం కాదు—శ్వశురగృహం భారవికి కష్టంగా తోచడ మెందుకో అప్పారావు కర్ధమవలేదు. జామాతా దశమగ్రహః అన్న నుడిలో ముడి విడనూలేదు సీతాపతికి, ఈ రెణ్నెల్లబట్టీనూ.

ఇప్పుడు ఈ సాయంకాలం ఓ దృష్టితో చూడ్డం అలవాటైన కళ్ళకి ఓ రకం దృశ్యం కనబడేసరికి తప్పొప్పుల ప్రసక్తి వొచ్చేసి జరుగుతున్నదంతా జరిగిందాంతో తూకం పడుతోంది.

ఏది ఒగ్గో ఏది మొగ్గో తెలీడంలేదు.

కూతుర్నీ అల్లుణ్ణీ చూసుకుంటూ గడిపేస్తున్న సీతాపతికి—

'ఈ సుఖం వెనుక వో సమస్య వుం'దనీ, 'ఏ వయస్సుకై'నా అ వయసు చెలిమే ఎక్కు అవసర'మనీ.

మబ్బుతెర విడిపోయిన ఎండలాగ,

ఎవరో స్పష్టమైన భాషలో చెప్పేస్తున్నట్టు.

తీక్షణంగా. కష్టంగా తోచసాగింది!

ఎందుకా?

సీతాపతి వయస్సు—అరవై కాదు....యాభై రాలేదు....నలభయ్యే వెళ్ళలేదు....ముచ్చటగా ముప్ఫయి వెళ్ళి అందంగా ఆరుదాటాయి.

ఆ తరం ప్రారంభంలో—

ఇలాంటి పొంగే కాబోలు అదీను—

లక్షణాలు వేరయినా లక్ష్యం వొకటేగనక రవణమ్మ భూమ్మీద పడే సరికి నరసమ్మకి పదిహేడూ, సీతాపతి కిరవై, పెళ్లై ఏడాదీ!

పట్టుమని పదినిముషాలపాటు ఇరుగు పొరుగు వాళ్ళ పాపల్నయినా ఎత్తుకోడం నేర్చుకోని కుర్రాళ్ళకి—

వాళ్ళకీ వో పాప

ఏడిస్తె ఎత్తుకోడానికీ. ఏడవకపోతే ఎత్తుకోడానికీ ఓ పాప—

వొచ్చేసిందంటే—

ఆశ్చర్యానికి మించి సిగ్గే వేసింది.

ఇప్పుడు మళ్ళీ అలాటి సిగ్గే వేస్తోంది.

అల్లుడు అలా వెళ్ళీ వెళ్ళగానే గాలితెరల్లాంటి ఆలోచల్ని తోసేసు కుంటూ మేడెక్కాడు సీతాపతి.అలమార్లో అలవాటైన పుస్తకాన్నే పరధ్యానంగా వెతుకుతూ వుంటే కేవలం చూడ్డానికొచ్చి అక్కడ నిలబడ్డ రవణమ్మని చూస్తె అలాటి సిగ్గే వేస్తోంది.

ఇంతకు ముందే ఆ పుస్తకం పట్టుకుని ఎటో వెళ్ళివుంటే అల్లుడు పాపం ఈ అందమైన సాయంకాలం ఇంటిదగ్గిర ఈ డాబామీద గడిపేవాడు గదా అనిపించింది. అనాలనిపించింది—సిగ్గుచేత అనలేకపోయాడు.

విసురుగా మెట్లు దిగి వీధివేపు వెళుతూఉంటే—

హాల్లో అద్దం 'హల్లో' అంటూ పలకరించింది.

మొహం చూసుకో అని మోహపరిచింది.

అద్దంలో మొహంచూసి సీతాపతి మొహం ముడుచుకుపోయింది. ఛీ. ఇదేమి టీ మొహం?

ఇలా వుందేమిటి, నలిగిన పట్టుబట్టలాగ, ఎండిన అప్పడం లాగ, వాడిపోయిన జీడిపండులాగ?

ఇన్ని మడతలు, ఇన్ని ముడతలు. ఇన్ని పగుళ్ళు ఉన్నాయేమిటి ఈ మొహంలో?

ఇదెవరిదో తప్పుచేసినవాడి మొహం. ముసిలాడి మొహం:

తనే, తప్పుచేసినవాడు....తనే ముసిలాడు....

తనే, తనే, తనే.

తనదే ఆ మొహం....తనే తప్పు చేసినవాడు....ఛీ!

పొద్దుపోయింది.

ం ం ం ం

అల్లుడు ఇంటికెళ్ళి వుంటాడు, తనకోసం చూడకుండా భోంచేస'వాళ్ళు' మేడెక్కి పడుకున్నా రనిపిస్తె బాగుండునని తోస్తోంది సీతాపతికి. ఎందుకో అతనికి తెలియడంలేదు.

అల్లుడు మర్యాదిచ్చి మర్యాద వుచ్చుకునే రకం.తను రాకుండా భోజనం చెయ్యడు. చేసిన ఆలస్యానికి నొచ్చుకుంటూ చకచకా అడుగులెయ్య సాగాడు.

చెరువుకొమ్మ పుంత దగ్గిర పలకరింపు విని ఒక్కక్షణం 'నన్నేనా' అని పస్తాయించి ఆగాడు.

'తఁవఁర్నేనండి బాబుగారండి. ఇల్లా వొస్తన్నా రెక్కణ్ణించండి?'

'ఎవరే అది? బుచ్చీ!'

'మరేఁనండి బాబుగారు....కాస్త మోపెత్తి పెడతారండి? సాలాసేపు నిలబడి పోయానండి. ఎవరూ ఒస్తల్లేదండి'

పుల్లలమోపు ముందుంచుకొని ఎత్తేవాళ్ళు లేక నుంచున్నది బుచ్చి. ఆమెని గురించి ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే 'గత వైభవచిహ్నం.' బుచ్చి ఆ వూరికి మత్స్యగంధి, ఇంటా బయటానూ.

అయితేనేం ఆమె చరిత్ర వ్రాయాలంటే మళ్ళీ ఏ వ్యాసమహర్షో రావలసిందే. అయితే యీమాటు భాగవతం రనించే శృంగార ఘంటంతో ఒస్తె మంచిది.

ఆమె లీలలు ఇంటింటా శిలా శాసనాల్లా వెలిసి వున్నాయి.

రసికావతంసులై యిల్లాళ్ళ నేలుతున్న ఊరి దాతుర్వర్ణ్యమూ కూడా వొకనాడు బుచ్చి శిక్షణ పొందాలని ఉవ్విళ్ళూరిన వాళ్ళే—ఆమె దగ్గిర గొప్పా బీదా లేవు—

'ఉండిపో'మని ఎందరు సుఖవంతంగా రసవంతంగా బలవంతం చేసినా ఒప్పుకోలేదు—ఊరిచివర ధాన్యంమిల్లు పెట్టడానికి ఆ రాచవారు ఒచ్చే వరకూమా.

మిల్లు ఉందిగాని 'వారు' లేరిప్పుడు—

ఎవరున్నా ఎవర్లేక పోయినా—ఏమున్నా ఏం లేకపోయినా—

బుచ్చి నెవరూ మరచిపోలేరు—

ఇప్పటికైనా దాని బింకమూ, పొంకమూ, పెంకెతనమూ, టంకంలాంటి మంకుతనాన్నైనా సరే రంకెలేయిస్తుందనడానికి—దేహం వున్నవాడెవడికీ సందేహం కలగదు.

మోమోట పడ్డా మోపెత్తి పెట్టాడు సీతాపతి.

'మీ నాన్న బావున్నాట్టే?'

'ఏం బాగు సామీ....'సావా సావడు సాపాయివ్వ' దన్నట్టుంది ఆడిపని—ఇంకా ఆడి సేపల దుకానం, మిల్లు దొరగారూ ఉన్నారనే నండి ఆడి వెస....అత్తుమానం తే తే అంటాడండి— ఏంటీ తెచ్చేదీ!'

మిల్లు వూడ్చడానికీ, అక్కడ నీళ్ళూ అవీ ఉంచడానికీ ఇలా ఏవో పేరు చెప్పి రాజుగారు బుచ్చికి పబ్లీకున నెలకి యింతా అని ముట్టజెప్పేవాడు; ఆయన పోగానే ఆ ఉద్యోగంలో మర్యాదపోయింది. కొన్నాళ్ళకి ఆ ఉద్యోగమూ ఎవరికి చెందాలో వాళ్ళకి చెందింది.

ప్రజాస్వామ్యం వొచ్చాక రాజాదరణ తగ్గిపోయిన కళలా బుచ్చి మూల పడి 'పువ్వులమ్మిన ఊళ్ళోనే పుడకలమ్ము కుంటోంది.'

కదిపితే కందిరీగల పుట్ట—అని తెలిసినవాడు గనక సీతాపతి ఆ పలకరింపుతోనే చాలించుకొని మరేమీ కదపకుండానే నడక సాగించాడు.

ఎవరికెంత హీనమైన కథైనా బుచ్చి తన కథకి తనే నాయకురాలు గనక—

మాట్లాడవని భీష్మించుకున్న సీతాపతిచేత మొహమాటం మాటలు పలికిస్తూ, తన కథంతా చెప్పుకుంటూ అడుగు లేస్తోంది బుచ్చి.

సా ప్తపదీనమైన సఖ్యం దాదాపు మూడు ఫర్లాంగులు నెరపి ఇటు బుచ్చి పక్కదారికి మళ్ళడమూ, అటు రెండే రెండడుగుల వెనకనించి ఒక సకిలింపుతోబాటు ఒక కొత్త పలకరింపు వినబడ్డమూ జరిగాయి.

'ఎక్కణ్ణించోయ్! ఇట్లాగ?'

సీతాపతి ఉలిక్కిపడి వెనక్కితిరిగి చూశాడు.

'శంకరయ్య మావాఁ?'

'అఁ అఁ—చీకటిలో కనబట్టంలేదుగావున్ను! ఏమిటి ఇల్లా బయల్దేరావు? అల్లుడాడు వెళ్ళాడా?'

'లేదు-'

'ఏం వెళ్తాడులే.... వెళ్ళక్కర్లేదు గూడాగావున్ను.'

'అంటే?'

'ఉద్యోగం సద్యోగం యిలాటి బాదర బందీల్లేవుగా.'

సీతాపతి నవ్వుతున్నాడు. ఏమిటో-తన అల్లుడు తనింట్లో తింటూ పది రోజులపాటు ఆనందంగావున్నా ఆ ముచ్చట్లూ లోకానికే కావాలి!

'ప్చ్!-వాళ్ళకెందుకు మామా, ఉద్యోగాలూ వూడిగాలూ.'

'అంతేలే!-అయినా ఇప్పుడేం తెలుస్తుంది? ఆ ఉన్న పిప్పీ పిసరూ నలుగు రన్నదమ్ములూ పంచుకోవాలి-తూతుకు నలుగురు పిల్లల్ని కనాలి-అప్పుడు గదా ఎంతొస్తుంది అన్నప్రశ్న! అందరూ నీలాగా దీపం వుండగానే ఇల్లు చక్క బెట్టుకోగలరా!'

సీతాపతి మాట్లాడలేదు.

'చెప్పవేం?-పదెకరాల పొలమూ ఊళ్ళో మేడా, ఒక్కడివీ-నువ్వే, యుద్ధంలోకిపోయి అంతోయింతో తెచ్చుకున్నావు, అందరికీ అలా చేతవుతుందా అని-'

సీతాపతి నవ్వుతున్నాడు. అయితేనేం-జవాబు చెప్పవలసిన అవసరం కాకతాళీయంగా తప్పింది.... సరిగ్గా ఈ మాట అనేవేళకి శంకరయ్య యింటి ముందుకొచ్చారు ఇద్దరూ.

'మరి నే ఒస్తాను మావా.' అన్నాడు సీతాపతి.

శంకరయ్య నవ్వాడు. 'ఏదైనా అర్జంటు వ్యవహారవా?-రావోయ్, కాసేపు కూచుని వెడుదువుగాని.'

ఇహ తప్పేది లేదు.

శంకరయ్య షష్టిపూర్తి. ఇంటినిండా ఐలగం.

కానీ అంత కుంకం బొట్టుతో ఇల్లాలూ- పేదకళాపీ జల్లి ఇరవైనాలు గ్గంటలూ శుభ్రంగా వుంచే వాకిలీ. ఓ పక్క మల్లెపందిరి వోపక్క తులసికోటా ఇవన్నీ ఆ యింట్లో ఆకర్షణలు.

అక్కడికెళ్తే మళ్ళీ యివతలికి కొంచెంగా రాబుద్దెయ్యదు ఒక్క సీతాపతికే గాదు. ఎవరికైనాసరే.

సీతాపతికేది చిన్నప్పట్నుంచీ అనుభవమే.

అంతేగాదు—

పన్నెండేళ్ళు ఆర్మీలో వుండి తిరిగొచ్చిననాడు—

ఊరంతా మారిపోయి,

మహాకవి కథలో లాగ 'పోయి'

కొత్త సంస్కృతులూ, కొత్త పోకడలూ తొడుక్కుని.

'ఇది మన వూరు కా'దనిపిస్తే.

ఈ వేపు శంకరయ్య యిల్లూ, ఈ తులసికోటా, పల్లెపందిరీ, ఈ వృద్ధ దంపతులూ నిలబడి.

'ఇది మీ వూరే నాయనా.' అని చెప్పగలిగింది.

ఆ పాత ఘుమ ఘుమల్తో. ఆ ప్రశాంతతతోనే.

అయితే ఈ ప్రశాంతమైన ఇంట్లో—

గేటు దాటీ దాటగానే, లోపలికి వెళ్ళీ వెళ్ళగానే శంకరయ్య గొంతు మార్చి—

'ఏమిట్రా మామా, దీని వెనక పడ్డావూ? ఏమిటి కథ?' అన్నాడు.

తను లోపలి కడుగు వెయ్యలేరు.

సీతాపతిని వెయ్యనివ్వలేదు.

మెదడులో మేకుకొట్టినట్టయింది సీతాపతికి, బుచ్చిని గురించి అడుగుతున్నాడని అర్థమై.

తాటికింద పాలు తాగిన సీతాపతి నిలబడియాడు. వొంట్లో విద్యుత్తు పృథక్కరించినట్టూ. పాషాణం మింగినట్టూ వుంది. వమనం కాదేమని బాధగా వుంది.

అదేం మాటది?

ఆ మాట మరోడెవడైనా అన్నా.

మరోనాడు ఈ శంకరయ్య మావే అన్నా.

వేరేవిధంగా జరగవలసిన కథ—

మధ్యాహ్నం నించీ మస్తిష్కాన్ని మథిస్తున్న మంతనం కాబోలు— మౌన ముద్రే వేయించింది.

'ఛి ఛీ లేదు మావా—' అనమూ అన్నాడు.

దానికి శంకరయ్య 'ఏడిశావులే' అన్నట్టు పెద్ద నవ్వూ నవ్వేశాడు.

అంతేగాదు.

అ సాయంత్రపు శీతాతపంలో
శంకరయ్య యిచ్చిన గ్లాసెడు మంచితీర్థంలో-
సతీసమేతంగా చేసిన హితబోధలో—

ఏముందోగాని- ఇవతల బడేసరికి- ఒడ్డునపడ్డ చేపలా కొట్టుకునే ఈ చేపపోయి ఏ మత్స్యగంధి బుట్టలో పడుతుందోనని భయంవేసింది.

అరవై ఏళ్ళొళ్ళన్నా శంకరయ్య మామకి బుచ్చిని చూడగానే హుంషారు కలిగి కలగవలసిన ఆలోచనా కలిగింది. తను అలా ఎందుకాలోచించలేదో?

అదొక ప్రశ్న! ఏమిటా ప్రశ్న? వడుచుదనం పరవళ్ళు తొక్కుతున్న తన యింద్రియాలు వెయ్యలేని ప్రశ్న! జవాబు లేని ప్రశ్న!... శంకరయ్య మాఁవా తనని సవాల్ చేసేది?

చేసినా చేస్తాడు. శంకరయ్యమాఁవ ఆఖరు కొడుక్కి నాలుగేళ్ళు వెళ్ళ లేదుట. పదిసార్లు తాత అయిపోయిన శంకరయ్యమామ మళ్ళీ తండ్రి అవు తాడేమోనని అనుమానం—ట— యిప్పుడు!

'నీ కెందుకోయ్! భగవద్గీతలూ, బ్రహ్మసూత్రాలునూ? చిత్తం శివుడి మీదా భక్తి చెప్పులమీదా అన్నట్టూ!' అని పుస్తకం కాస్తా లాక్కున్నాడు కూడానూ.

హోసి బుచ్చీ! ఎంత పని చేయించేవే! కనపడకుండా, యెరక్కుండాను. మో పెత్తి నెత్తిన పెట్టడానికి మించి దాంతో ఏ అనుబంధమూ లేనేలేదని ఎవ రితో వేసుకోడం ఒట్టు?

ఒట్టు? ఒట్టులేదు—అంతా ఒట్టిది! నాటినించీ నేటి వరకూ, నాటుకు పోయినమాట, నరాల తీట!

రెండేళ్ళ పాపని 'సవిత్తల్లి' ఏం చేస్తుందోననీ.

ఏం చెయ్యదో అనీ—

'ఎలా చూస్తుందో; ఎలా చూడదో అనీ అప్పుడూ;

మిలిట్రీలో చేరనే చేరాంకదా యిప్పు డెందుకులే అని తరవాతా.

చెట్టంత కూతురు నట్టింట్లో తిరుగుతూ వుంటే దానికి సంబంధం చూడాలి గాని తనకా అని అన్నీ అయినాకా—

ఆపేస్తూ వొచ్చాడేగాని.... అవునా? అంతేనా?

'తాతా, పెళ్ళాడతావా?'

'నా పెసరిస్తారోయ్ పిల్లనీ?'

అబ్బబ్బ ఏమిటీ గొడవ?

కూతురూ అల్లుడూ డాబామీద నీ రెండ నీడలో ఒకర్నొకరు అమకొని ఏదో చేశారనీ,

శంకరయ్య మావఁ బుచ్చి వెనక పడ్డావా అని అడిగాడనీ స్ఫురించి నప్పుడల్లా కోపం రావడం, కోపం రాగానే సర్దుకోడం, ఏమిటి ఇదంతా? హుఁ!!

0 0 0

పంచమి చంద్రుడు కుంగాడు.

సీతాపతి వీధి చివర్నుంచే అనుకోకుండా మేడ గదివేపు ఓ చూపు విసి రేశాడు.

పెద్ద లాంతరు వెలుతురు లేదక్కడ.

చిమ్మ చీకటీ లేదు,

"కోడిగుడ్డు లాంపు"వెలిగిందప్పుడే.

ఎంత ఒద్దనుకున్నా దా నర్థం యిదీ అని మెదడులో వో కెరటం.

సీతాపతి సరదాగా కనురుకుని బెదురుగా నవ్వుకున్నాడు.

ఆవలిస్తూ తలుపు తీసిన అక్కగార్ని చూస్తే నవ్వొచ్చింది; ఆవిడ ఆవ లింతకి చిటికలు వేశాడు నవ్వుకుంటూనూ.

'ఎక్కడ కూర్చున్నా వింత వరకూనూ? వెంకడు ఊరంతా తిరిగొచ్చి బాబుగా రెక్కడా కనబళ్ళేదంటూ చక్కా ఒచ్చాడు."

సీతాపతి అన్నం తింటూ పేరుకుపోయిన నెయ్యి చేతికంటుకుందని కంచం అంచుకి రాస్తున్నాడు.

'అన్నం తిని వెళ్ళక పోయినావా? నీ అల్లుడు అరగంటపాటు అతి మర్యాదగా విసుక్కుని, బలవంతం చేయించుకుని, నాలుగు ముద్దలు తిని వెళ్ళాడు మేడమీదికి.

సీతాపతి మాట్లాడకుండా అన్నం తినేశాడు. కంచంలో చెయ్యి కడిగేసు కొని, ఉత్తరీయంతో జిడ్డు తుడిచేసికొని యింకా అక్కడే కూచున్నాడు.

'అయితే అప్పా! గవరయ్య మామకూతుర్ని నువ్వు చూశావటే ఈ మధ్య?' అన్నాడు.

పార్వతమ్మ వులిక్కి పడ్డది. అప్పా అన్న పిలుపే విచిత్రం! అది సాధారణంగా సీతాపతి నోటంట రాదు. అమ్మీ అనే ఎప్పుడు పిల్చినా!

'గవరయ్య మామంటే పాలెం మావేఁనా?'

'అఁ!'

'చూడకేం? మనింటికి పెళ్ళి కొచ్చింది! అందరి పెళ్ళిళ్ళూ చూసింది

అద్దం అబద్ధమాడింది

గాని దాని పెళ్ళే ఉండిపోయింది. ఇంకేం పెళ్ళిలే! ముప్ఫయ్యేళ్ళు వెళ్ళినట్టున్నాయి! దానికేమైంది యిప్పుడూ'

'దాని పేరేమన్నావ్?'

'గంగ.... కులాసాగా వుందిటా?'

'బావుంటుందా?'

'బావుండక పోడానికి దానికేం, కన్నొంకరా, కాలొంకరా? కట్నాల బాధ పళ్ళేకగాని, గవరయమామ దానికి సంబంధమే చూడలేక పోయ్యాడా?'

'నువ్వు సరిగ్గా చూశావా?—— బుద్ధిమంతు రాలేనా?'

'అవుననుకో, అదంతా ఎందుకిప్పుడూ,'

'ఎందుకేమిటు, పెళ్ళికి' సీతాపతి పొడిగా నవ్వాడు.

'ఎవరేమిటి, దాన్ని చేసుకునేది?'

'ఎవరో చేసుకుంటే మన మెందుకూ మాట్లాడుకోడం? నేనే చేసుకుందామని'

పార్వతమ్మ నిర్ఘాంతపోయింది. 'ఇదేంటన్నా యిదీ?'

సీతాపతి లేచాడు. 'ఏం?— నాకేం వయసు మళ్ళిపోయిందనీ? చీకా, చింతా? రమణని అత్తారింటికి పంపవలసిందేగా, రేపో నేడో? ఆ తరవా తేం చెయ్యడం? బిక్కూ-బిక్కూ-మంటూ యీ యింట్లో మనిద్దరం యెంతకాలంవని ఉంటాం?'

0 0 0

చకచకా నడుచుకుంటూ సీతాపతి హాల్లో కొచ్చేశాడు— లాంతరు పెద్దది చేసి వక్కపొడి సీసాకోసం నాలుగువేపులా దృష్టి సారించాడు.

'అదిగో. ఆ నిలువుటద్దం దగ్గిర బల్లమీదుంది.'

చకచకా నిలువుటద్దం దగ్గిర కెళ్ళాడు సీతాపతి. వక్కపొడి తీసుకునే ముందు అద్దం అతని దృష్టి నాకర్షించింది. అత నందులోకి చూశాడు.

అందులో ఒక నిశ్చయంలా నిగనిగలాడే దేహం, పన్నెండేళ్ళపాటు దేశంలోకెల్లా వుత్తమమైన భోజనం చేసినదేహం. బలంగా గుండ్రంగా, ఆకర్షణీయంగా ఉన్న దేహం కనిపించింది. అనుమానించి మొహంవేపు చూశాడు సీతాపతి.

అ మొహంలో నున్నటి నిర్ణయం, మెత్తటిహాసం కనబడింది.

'ఈ వెధవ అద్దం ఇందాక ఎంత అబద్ధ మాడింది!' *